

Oponentský posudek na diplomovou práci Dagmar Gločkové
na téma
„Trest obecně prospěšných prací“

Předložená diplomová práce je orientována zejména na juristické otázky spojené s trestem obecně prospěšných prací, ale neopomíjí ani konkrétní praktické postupy podmiňující efektivní ukládání a výkon tohoto trestu. Diplomantka se v ní zabývá především obecným vymezením trestu obecně prospěšných prací jako alternativy nepodmíněného trestu odnětí svobody (charakteristikou jeho postavení v systému trestů, úlohou, kterou plní jako alternativní trest, objasněním jeho podstaty), dále zákonnými podmínkami pro jeho ukládání a právní úpravou jeho výkonu (včetně otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a odpovědnosti za škodu) a konečně též úkoly probačních úředníků v rámci zkoumaného trestu (právní úpravou jejich postavení, možnostmi spolupráce se soudy i metodickými postupy, které probační úředníci využívají). Rozbor právní úpravy trestu obecně prospěšných prací se dotýká všech podstatných otázek, přičemž důraz je kladen na takové, které jsou naukou pojímány nejednotně nebo jejichž právní úprava je podrobována časté kritice (rozpětí trestu obecně prospěšných prací, problém stanoviska pachatele k uložení trestu, stanovení poměru pro přeměnu trestu obecně prospěšných prací v trest odnětí svobody, vymezení okruhu trestných činů, za které může být trest obecně prospěšných prací ukládán, aj.). Právní analýzu doplňuje pohled diplomantky na uplatňování zkoumaného trestu v praxi (formou studia trestních spisů poskytnutých Okresním soudem v Karlových Varech a formou rozhovorů se subjekty, které participují na zajištění výkonu tohoto trestu). Uvedenou orientaci práce považují za vhodnou, neboť umožňuje věnovat pozornost jak teoretickým otázkám daného trestu, tak praxi jeho výkonu.

Po metodologické stránce práce vychází především ze studia literatury a statistických dat. Okruh použité literatury považují za vyhovující, i když nezachycuje všechny aktuální tuzemské práce. Naopak vyzdvihnout je zapotřebí průzkum, byť velmi omezený svým rozsahem, který diplomantka uskutečnila v prostoru působnosti okresního soudu a který poskytuje čtenáři představu o různých úrovních pohledu na trest obecně prospěšných prací a jeho výkon.

Práce není prostým shrnutím poznatků obsažených v literatuře, ale charakterizuje ji snaha o samostatné řešení problémů (viz např. hodnocení okruhu trestných činů, u nichž se může uplatnit trest obecně prospěšných prací na str. 31 an. nebo stanovisko diplomantky k požadavku souhlasu na str. 43 an. aj.) a o aktuální zpracování problematiky (viz zejména popis postupu probačních úředníků na str. 66 an. nebo kapitolu 9 o poznatcích z praxe).

Lze souhlasit s hlavní myšlenkou práce, že v praxi byla dosud věnována nedostatečná pozornost výběru vhodných pachatelů, kterým by měl být tento trest uložen. Z tohoto zjištění však nelze dovozovat jednoznačný závěr, že je žádoucí snížit počet ukládaných trestů obecně prospěšných prací, jak to činí diplomantka na str. 93. Mám za to, že se zřetelem k okruhu trestných činů, za které může být trest obecně prospěšných prací ukládán, by rovněž nebylo vhodné snížit horní hranici tohoto trestu (srov. návrh diplomantky na str. 93).

Při obhajobě by se diplomantka měla blíže vyjádřit k možnosti spolupráce soudu se zájmovými sdruženími občanů v rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací a vysvětlit rozdíly v pojetí této otázky na str. 54 an. na straně jedné a na str.70 a 73 na straně druhé.

Přes uvedené výtky má práce celkově velmi dobrou úroveň a vyhovuje obsahovým i formálním požadavkům kladeným na práce diplomové.

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
oponent

V Praze dne 10. 2. 2010